

С т а н о в и щ е

за дисертационния труд на **Весислава Христова Антонова**
на тема **“Медийни трансформации и бизнес модели в динамична
социална и технологична среда”**

За присъждане на образователна и научна степен “доктор” по научна
специалност 3.5. “Обществени комуникации и информационни науки”
(Медии и комуникации)

Член на жури: доц. д-р Светла Цанкова

Дисертационният труд на Весислава Антонова е в обем от 270 страници.
Съдържанието е структурирано в увод, три глави, заключение и
библиография, в която са посочени 140 източника - 91 на български език и 49 на
чужди езици.

Темата на дисертационния труд - **“Медийни трансформации и бизнес
модели в динамична социална и технологична среда”**, е изключително
сложна поради интердисциплинарния си характер, а също и поради факта, че
авторката Весислава Антонова не ограничава територията на своето изследване
само в рамките на българската медийна среда, а анализира (при това критично)
и много съществени процеси и тенденции в развитието на съвременните медии
в глобален мащаб. Другото сериозно предизвикателство пред докторантката е
обхвата на проучването – то включва периода от 2007 до 2018 г., а във втора
глава са анализирани структурните характеристики на българския медиен пазар
за още по-голям период от време – 1997-2019 г. Всичко това обяснява
формулирането в увода не на една, а на няколко значими **изследователски
цели**: открояване на „динамичните социални, икономически и технологични
трансформации в медийния сектор, които изцяло променят идеята за медия, и
ролята на държавните политики и на потребителите на медийния продукт в
стремително променящата се медийна среда“; представяне на „новия
конвергентен модел на медийния пазар, по отношение на неговото съдържание,
създаване и разпространение“; изследване и критична оценка на „отношенията
медийна собственост - медийни практики и техните ефекти върху развитието

на медийната публичност у нас“ и други. Докторантката Весислава Антонова не само анализира основните процеси на трансформация на медийната среда, но и много задълбочено изследва както сложните връзки между всички тях, така и ефектите от тях върху моделите на медиите и върху аудиторията.

В увода коректно са представени **обекта и предмета** на изследване, който доказва изключителната актуалност на темата на дисертационния труд. **Основната хипотеза** на авторката е, че „структурните трансформации на медийния пазар пряко зависят от изключително бързото развитие на медийните технологии и от кардиналната промяна в процеса на създаването - разпространението и възприемането на медийното съдържание, чрез различни технически устройства (телевизионен приемник, компютър, лаптоп, таблет, смартфон, айпод, айпад и др.) по всяко време, на всяко място и на различни платформи - традиционно, в интернет и социалните мрежи. Това генерално променя създаването на медийно съдържание, разширява и проблематизира журналистиката, която го създава.“ В процеса на своето изследване Весислава Антонова аргументирано и убедително доказва тази хипотеза, като анализира ключови тенденции в развитието на медиите за последните 10 години, привежда много актуални и показателни примери от световната и българската практика.

Задачите на изследването са свързани както с дефинирането на базисни за дисертационния труд понятия, така и с анализа на най-важните процеси в развитието на българския медиен пазар, с изследването на ключовите социални и технологични трансформации в медийната среда и на тяхното влияние върху бизнес моделите, които доказват кардиналната промяна в съвременната медийна среда. Представената **методология** още веднъж потвърждава интердисциплинарния характер на дисертационния труд.

В първа глава – “Социална трансформация на медиите в цифрова среда” – е представена теоретичната рамка на изследването, като авторката се позовава на едни от най-авторитетните чужди и български изследователи на медийната система, които акцентират вниманието върху процесите на нейната трансформация и на ефектите, които произтичат от тях. Впечатление прави факта, че Весислава Антонова не просто цитира изведените от тях проблеми и тенденции, а и ги преосмисля, представя и своята гледна точка, подкрепя я с примери от световната и българската практика. По този начин тя успешно

доказва, че с промяната на средата се променя и производството и възприемането на медийното съдържание

Във **втора глава** – “Медиен пазар в България – между либералната доктрина и политическите страсти: 1997 – 2019 г.” Весислава Антонова представя редица ключови събития, а също и хронологията на развитието на българския медиен пазар след 1989г. Представен е огромен обем от факти, свързани с формирането на неговата структура, с появата на медийните групи, с процесите на монополизация в отделните сектори, със законодателната база и т.н., които са прецизно систематизирани от авторката и оценени от гледна точка на тяхната значимост. Тази изключително сложна задача е реализирана успешно от докторантката благодарение на задълбоченото изследване на медийния пазар в продължение на дълги години и на нейното умение да изведе съществените тенденции и проблеми, които са характерни за българската медийна среда. В трета точка – „Структурни характеристики на медийния пазар, журналистиката и професионалните стандарти“ Весислава Антонова анализира спецификата на бизнес моделите на българските медии, като акцентира вниманието върху проблемите в тяхното финансиране, върху рекламната политика, върху проучванията на пазара основно в сектора на телевизията, върху трансформациите на бизнес модела под влияние на социалните мрежи, върху медийното законодателство и процесите на регулация, върху оценката за свободата и качеството на българските медии, върху професионалните стандарти в журналистиката и други. Направените изводи в края на втора глава открояват основни тенденции и проблеми в развитието на медийната среда у нас за последните 20 години и още веднъж доказват както високата степен на компетентност на докторантката по разглежданата проблематика, така и умението ѝ за критичен анализ и обобщение.

В **трета глава** – “Цифрови медийни платформи в България“ – Весислава Антонова насочва изследователското си внимание към технологичните промени в медийната среда в България, към спецификата на законодателната база и към политическите решения, които оказват съществено влияние върху цифровизация на медиите у нас. Задълбочено са анализирани процесите на конвергенция на аудиовизуалните медийни услуги, като са използвани много показателни примери от чуждата и от българската практика. Особено внимание е отделено на процесите на консолидация на българските медийни групи, на

необходимостта от актуализация на медийното законодателство и от създаването на конвергентен регулаторен орган, който адекватно да решава проблемите в медийната среда у нас. Докторантката извежда новите модели за разпространение на съдържанието и новите модели на рекламна политика на медиите, които кардинално променят фокуса на цялата медийна индустрия.

В **заклучението** Весислава Антонова прави извода, че „в цифровата ера развитието на платформената икономика води до съществени трансформации в бизнес моделите на медиите и налага нови модели на потребителско поведение.“ Заклучението обаче е твърде кратко и не придава необходимата завършеност на дисертационния труд.

Весислава Антонова посочва **6 приноса** на дисертационния труд, сред които заслужава да бъде открито представянето на „цялостна, панорамна картина на медийната дейност в България в условията на политически преход и създаване на нови медийни стандарти“. Тази картина е създадена на базата на впечатляваща като обем информация за периода 1997-2019 г., критично анализирана от докторантката. Като сериозно достойнство на дисертационния труд трябва да отбележа, че в нея са включени всички важни аспекти на трансформация на съвременната медийна среда – пазарни, качествени, социални, технологични, правови, етични, професионални, посочени са всички фактори, които оказват влияние върху нейното развитие – вътрешнополитически, икономически, международни и други, което прави анализа изключително сложен и изисква задълбочено познаване на тази среда, умение за установяване на причинно-следствените връзки между различните процеси и тенденции. Това е много сериозно предизвикателство, с което Весислава Антонова се е справила успешно.

Внимание заслужава и друг посочен от авторката принос – нейният дисертационен труд е „едно от първите научни изследвания, което цялостно анализира развитието на медийния пазар в глобален мащаб и най-вече - създаването на вертикална, хоризонтална и кросмедийна конвергенция на бизнес моделите - в световен мащаб и у нас.“

Много задълбочено са анализирани и социалните последици от технологичните новости и проблемите, пред които те изправят медиите и журналистите, посочени са както възможностите, така и заплахите за медийната

среда в резултат на конвергенцията и на цифровия преход, което също е значим принос на дисертационния труд на Весислава Антонова.

Бележки: Дисертационният труд ще спечели много, ако бизнес моделите на медийните групи в България бъдат представени по-систематизирано и се открият разликите в моделите на големите и на по-малките групи, а също и разликите между моделите на групите, които развиват бизнеса си в няколко сектора и на тези, които са само в един от секторите на медийния пазар у нас. Също така е добре да има увод във всяка от главите, който да представи основните акценти в тяхното съдържание. На места изложението се отдалечава от научноизследователския стил, характерен за дисертационен труд.

Въпрос: Кои според Вас са ключовите тенденции в процеса на трансформация на медиите в България през последните 5 години?

Авторефератът включва всички необходими елементи, като акцентът е поставен върху направените от авторката изводи по всяка отделна глава и убедително доказва качеството на анализа на дисертационния труд. Представен е и списък с **8 научни публикации**, които показват не само сериозния научноизследователски интерес на Весислава Антонова към темата, а и включването ѝ в едни от най-значимите проекти за изследване на медийната среда у нас през последните години, а също и в международни проекти.

В заключение заявявам, че като член на научното жури ще гласувам **“За”** присъждане на образователната и научна степен **“Доктор”** на **Весислава Христова Антонова** за нейния дисертационен труд на тема **“Медийни трансформации и бизнес модели в динамична социална и технологична среда”**.

26.11.2020 г.

гр. София

Член на научното жури:

доц. д-р Светла Цанкова